

Καστελλιώτικα Νέα

TAXYDROMIKO
TELOS
EXEI EISPRACHEI

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ» * ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΜΑΡΑΣΗ 21
ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 138

106 76 ΑΘΗΝΑ
ΜΑΡΤΙΟΣ 1987

ΤΗΛ. 7224703

ΠΕΡΙΟ ΔΟΣ Β'

ΕΤΟΣ 18ο

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 20

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Πλησιάζει η ημέρα που θα εκλέξουμε το Διοικητικό Συμβούλιο των Σύλλογον μας για τη διετία 1987 — 89. Αν ανατρέξουμε στα πεπαργμένα και επισημάνουμε τα θετικά αλλά και τα αρνητικά σινχεία που χάραξαν τη μέχρι σήμερα πορεία, θα μπορέσουμε με σαφήνεια και ακρίβεια να αποφασίσουμε για το μέλλον.

Ο Σύλλογος των απανταχού — αλλά κνούως των εν Αθηναῖς — Καστελλιώτων, έχει σαν στόχο τη σύσφιξη των σχέσεων, την αλληλοπλήρωφόρηση και την προαγωγή των μελών του σε σχέση με την κοινή αφετηρία καταγωγής. Παραλληλα, υποβοηθητικά προς την Τοπική Αντοδοσίη, υπερασπίζει ο Σύλλογος και προσωθεί — στο βαθμό των δυνατοτήτων του — κάθε θέμα που σχετίζεται με την πρόσδοτη και την εξέλιξη του χωριού.

Για να μπορεί ο Σύλλογος να επικοινωνεί με τα μέλη του και να ενημερώνει την κοινή γνώμη εκδίδει την εφημερίδα «Καστελλιώτικα Νέα». Η εφημερίδα μας μπορεί, εκτός από τα κοινωνικά και τα στενά τοπικά θέματα, να περιλαμβάνει γενικότερες απόψεις και εκτιμήσεις σε πολιτιστικά, επιστημονικά και κοινωνικά θέματα γενικών ενδιαφέροντος. Η μορφή της εφημερίδας είναι καθοριστική για τα ενδιαφέροντα του Δ.Σ. και για το επίπεδο των Σύλλογον εν γένει. Είναι πολύ εύκολο το φύλλο να μετατραπεί από μία εκτός εποχής και πραγματικότητας λαϊκής ζωντανής καιρικαστικού στον επιθεωρησιακό αλλά ανύπαρκτον πλέον «βλάχον», που ανατρέχει συνεχώς στο παρελθόν αγνοώντας το παρόν και το μέλλον ή να περιπέσει σε ένα άκρα φιλολογιζόντα λνρισμό. Δεν αποκλείεται επίσης η εφημερίδα να διοικηθεί σε μονοχωρωματικό - κομματικό όργανο επιφέροντας τελικά τη μοιραία πόλωση. Υπάρχονταν πάντοτε οι τάσεις και πρόπει να κατεννάζονται αντοί που φαντάζονται τις στήλες σαν βήμα αντιπαράθεσης προσωπικών παραπόνων και διεκδικήσεων.

Μόνον η σύμμετοχη, ΑΧΡΩΜΑΤΙΣΤΗ, ισότιμη και κνούως ΣΥΓΧΡΟΝΗ αντιμετώπιση από την πλευρά του Δ.Σ. τον ρόλον της εφημερίδας μπορεί να εγγνωθεί για την ενότητα των Καστελλιώτων που είναι και ο κύριος στόχος.

Έκτος όμως από την εφημερίδα, ο Σύλλογος πρόπει να απλώνεται σε διάφορες εκδηλώσεις τόσο στην Αθήνα όσο και στο χωριό. Με τις εκδηλώσεις αυτές η δραστηριοποίηση θα γίνεται σε πλατύτερη βάση. Τα πολιτιστικά, φυγαρικά και μορφωτικά προγράμματα πάσχονται και κάποτε πρόπει νά υλοποιηθούν.

Για να γίνει δικαίως πραγματικότητα, έστω και το απλούστερο απ' όσα αναφέρθηκαν ή εκείνα που θα μπορούσαν να προγραμματιστούν, χρειάζονται άτομα αποφασισμένα να εφαρμόσουν. Χωρίς την προσφορά κάπον και χρόνον δεν είναι δυνατό να λειτουργήσει ο Σύλλογος.

Εν όψει των προσεχών εκλογών αν θέλουμε κάτι καλύτερο για το Σύλλογο μας, που θα είναι κρίμα να μαραζόνει, να υπολειτουργεί ή και ακόμα να κινδυνεύει να διαληθεί, πρόπει να ανταποκριθούμε στην πρόσκληση και την πρόκληση.

Νέοι, μεσήλικες, συνταξιούχοι, χωρίς ενδοιασμούς και προκαταλήψεις, χωρίς τη σφραγίδα της «δωρεάς», της επι-

Συνέχεια στη 2η σελίδα

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ

Με απόφαση του Δ.Σ. του Προοδευτικού Συλλόγου Καστελλιώτων συγκαλείται Γενική Συνέλευση στις 17 Μαΐου 1987 και ώρα 10.00 π.μ. στο Ξενοδοχείο «ΤΙΤΑΝΙΑ», Πανεπιστημίου 52, Ομόνοια (αίθουσα Ρουφ Γκάρντνεν), με θέματα:

1. Λογοδοσία απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου.
2. Ανάγνωση εκθέσεως Εξελεγκτικής Επιτροπής.
3. Έγκριση περιαγμένων.
4. Εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Καλούνται όλα τα μέλη όπως λάβουν μέρος στην ως άνω Γενική Συνέλευση.

Από το Δ.Σ. του Συλλόγου μας

Τό χρονογράφημα μας

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

Ήταν να υπογράψουμε τα συμβόλαια του Πριόνου στο Συμβολαιογράφειο της Νίκης Χατζίσκου το Σάββατο που μας πέρασε.

— Εγώ, είπε ο Πριόνος, δε μπορώ άλλη μέρα, το Σάββατο ταξιδεύω για Αμερική.

— Δεν γίνεται ν' ακυρώσετε τα εισιτήρια για τη Δευτέρα το μεσημέρι; Βλέπετε το Σάββατο

του ΓΙΩΡΓΗ ΧΑΛΑΤΣΑ

τ' απόγευμα εισάγω τη μητέρα μου στο νοσοκομείο και δεν έχω άλλον άνθρωπο να φροντίσει κι έχω από πάνω και τα μικρά παιδιά μου! είπε η Συμβολαιογράφος.

— Αιμ' εγώ, είπε ο Κουρνούτος ο δικηγόρος, το Σάββατο πετακομίζω. Σκεφτείτε ένα ολόκληρο σπίτι στο δρόμο. Δεν ευνούσε το κλίμα την κυρία — της φέρνουν αναφυλαξία τα πεύκα — κι έρχομαι στο κέντρο. Δηλαδή κυριολεκτικά καίγομαι το Σάββατο. Δεν γίνεται να τ' ακυρώσετε για τη Δευτέρα;

— Κι εγώ το Σάββατο, είπε τότε ο δικηγόρος μου ο Μαλαστότας — βέβαια δε μπορώ να πω ότι έπεσε η ζάχαρη στο νερό — αλλά κάνει επιδείξεις μπαλλέτου η κόρη μου και ξέρεται να παρακαλεί την ομαδοποίηση της ομάδας της σε πάρτι στην Αθήνα.

Συνέχεια στη 2η σελίδα

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Μεγάλη ήταν η επιτυχία του φετειγού χορού του συλλόγου μας που έγινε στο ξενοδοχείο «Χολυγυαίη Ιγ» στις 13 Μαρτίου 1987. Η προσέλευση των μελών μας και φίλων των, παρά τις πολύ αντίξεις καιρικές συγθήκες που επικρατούσαν, υπήρξε αρκετά ικανοποιητική. Μεγάλη ήταν η χαρά μας που μεταξύ μας ήλθε και ο Πρόε-

λιτισμένο γενικά περιβάλλον, δημιουργησαν μια πολύ ζεστή ατμόσφαιρα κι έγινε κέφι που δεν περιγράφεται, και που κράτησε μέχρι τις 2.30 το πρωί χωρίς για φύγει καγένας. Κορυφαίοι στα κέφια η Φανή Πατέλη, ξαδέλφη της Στέλλας Α. Τσακαλου απ' τη Μουσουγίτσα, και φυσικά οι Ανδρέας Κ. Τσάκαλος και Νίκος Μ. Μοσχολιός. Αξιομνημό-

Οι πρόεδροι (κοινότητας και συλλόγου) στο χορό μας.

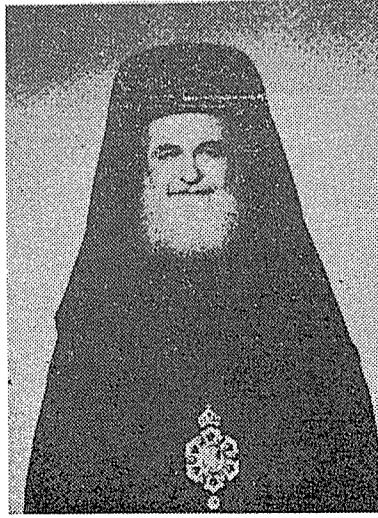
δρος της Κοινότητας Καστελλίων κ. Ζαχαρίας ΙΙ. Μακρής με τη σύζυγό του, την άφιξη των σποιών θεωρούσαμε αμφίβολη λόγω των αθλίων, πραγματικά, καιρικών συνθηκών.

Ο χώρος που είχαμε για τη Δευτέρα μας (αιθουσα, κόσμος), το εκλεκτό φαγητό και σέρβις, η θαυμάσια ορχήστρα και το πο-

Θ. ΙΙ.

Ο ΝΕΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΦΩΚΙΔΑΣ

Ο νέος Μητροπολίτης Φωκίδας κ.κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΣ γεννήθηκε στο Αιμόραντο Κονίτσης, στην Ήπειρο, το 1931. Τις εγκύλιες σπουδές του παρακολούθησε στο χωριό του, τις γυμναστι-

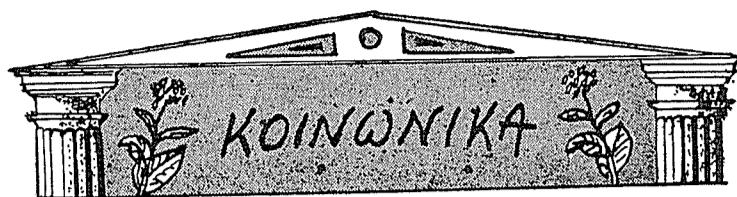

Ο νέος Μητροπολίτης Φωκίδας κ.κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

κές στην Κέρκυρα και την Κόνιτσα και τις πανεπιστημιακές στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου των Αθηνών (1952 — 1956). Επίσης φοίτησε για ένα χρόνο στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών από την οποία μετεγράφη στη Θεολογική.

Κατά το έτος 1967 ανακυρήθηκε Διδάκτωρ Φιλοσοφίας από το Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης. Έκαμε περαιτέρω σπουδές στην Ψυχολογία, Παιδαγωγική και Σύγχρονη Φιλοσοφία στα Πανεπιστήμια Οξφόρδης (1967 — 1968), Τορόντο Καναδά (1968 — 1969) Σικάγο (1971 — 1972) και Γαίη ΗΠΑ (1977 — 1978).

Δίδαξε ως Καθηγητής Ηθική και Κοινωνική Φιλοσοφία, Φιλοσοφία του Ανθρώπου και Φιλοσοφία της Θρησκείας στο Πανεπιστήμιο Ντε Παλ του Σικάγου (1971 — 1974), Φιλοσοφία του Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Ουίλλιαμ Πάτερσον της Νέας Υόρκης Συνόδου. Υπήρξε μέλος του Διοικητικού Συμ. της Νέας Υόρκης Συνόδου. Συνέχεια στη 3η σελίδα

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η Συμεώνη και ο Ανδρέας Γ. Αρβανίτης απέκτησαν κόρη.

Η Τασία, το γένος Ευσταθίου Κουτολάτη, και ο Γεώργιος Γιαννόπουλος απέκτησαν κόρη.

Τα Κ.Ν. εύχονται μαζί ζήσουν τα νεογέννητα.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Η Βίκη Στ. Μακρή και ο Τάσος Διαμαντογιάννης αρραβωνίαστηκαν.

Η Μαρία Ιωάννου Μακρή και ο Αστέριος Λιούτας αρραβωνίαστηκαν.

Ο Λάμπτρος Ι. Σκαλίκης και η Αγγελική Στρατάκη αρραβωνίαστηκαν.

Ο Πέτρος Π. Χαμηλός και η Ζωή Αλ. Προβιά αρραβωνίαστηκαν.

Τα Κ.Ν. συγχαίρουν τους αρραβωνιασμένους και τους εύχονται ικαλά στέφανα.

ΦΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε στις 13 Δεκεμβρίου 1986 και κηδεύτηκε στα Καστέλλια η Ελένη Γρηγορίου Κάντζου, ετών 84.

Πέθανε στις 8 Φεβρουαρίου 1987 και κηδεύτηκε στα Καστέλλια η Μαρία Ευθ. Αποστολοπούλου ετών 83.

Πέθανε στις 12 Φεβρουαρίου 1987 και κηδεύτηκε στα Καστέλλια η Παναγιού Γ. Διένων ετών 93.

Πέθανε στις 25 Φεβρουαρίου και κηδεύτηκε στα Καστέλλια ο Ηλίας Αρ. Μοσχολίδης ετών 89.

Τα Κ.Ν. συλλυπούνται θερμά τους οικείους.

ΑΥΤΟΙ ΉΟΡ ΕΦΥΓΑΝ

ΕΛΕΝΗ ΓΡ. ΚΑΝΤΖΟΥ

Πέθανε στις 13 Δεκεμβρίου 1986 και κηδεύτηκε στα Καστέλλια η Ελένη σύζυγος Γρηγορίου Κάντζου. Όπως όλες οι χωρισμένες μαζί της εποχής της η θειά Ελένη πέρασε χρόνια

πολὺ δύσκολα μια κι έζησε και μεγάλωσε την οικογένειά της μια περίοδο που απ' τη χώρα μας πέρασαν καταστρεπτικοί πόλεμοι και κατοχή. Όμως δεν έβαλε κάτω το κεφάλι. Μαζί με το μπάρμπα Γρηγόρη έφτιαξε μια εξαιρετική οικογένεια και είχε την ευτυχία να μεγαλώσει τρεις κόρες και να χαρεί για πολλά χρόνια κόρες, γονιπρούς κι εγγόνια. Ας είναι ελαφρό το Καστελλιώτικο χώμα που τη σκεπάζει και η μηνή της αιώνια.

Ε.Π.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

Η Μαρία Ιωάννου Μακρή έγινε δεκτή στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας ως τακτική φοιτήτρια Ιστορίας - Αρχαιολογίας, Ελληνικής Φιλολογίας αφού πελείωσε με επιτυχία τα τμήματα γερμανικής γλώσσας στο ίδιο Πανεπιστήμιο.

Η Δήμητρα σύζυγος Ευθ. Μερτζάνη από Παλαιοχώρι, το γένος Ιωάννου Σκωλίκη πέτυχε στην Οδοντιατρική Σχολή Αθηνών.

Τα Κ.Ν. συγχαίρουν θερμά τις νέες φοιτήτριες μας και τους εύχονται καλή πρόσοδο.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

Ο Αθανάσιος Χρ. Σκούρας πήρε το πτυχίο της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Τα Κ.Ν. του εύχονται καλή σταδιοδρομία.

ΠΡΟΑΓΩΓΕΣ

Ο Σιεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φωκίδας απένειμε στον εφημέριο Καστελλίων Παπαχαράλαμπο Κουτρούμπα τα αξιώματα του Γηνευματικού και του Πρωτοπρεσβυτέρου.

Τα Κ.Ν. συγχαίρουν θερμά τον Παπαχαράλαμπο και τους εύχονται επιτυχία στα νέα του καθήκοντα.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

α) ΓΙΑ ΤΗ ΣΚΕΠΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ:

Η Αλεξάνδρα χήρα Ν. Μπάκα είσι μνήμην του συζύγου της Νικολάου δραχμές 20.000.

Η Οικογένεια της Χρηστίνας (το γένος Γ. Σταματέλου) και Γεωργίου Κοράκη (ΗΠΑ) διάλαρια ΗΠΑ 100.

Η Λία χήρα Δημ. Μακρή είσι μνήμην του συζύγου της Δημητρίου δραχμές 10.000.

Ο Γρηγόριος Κάντζου είσι μνήμην της συζύγου του Ελένης δραχμές 6.000.

Οι αδελφοί Ευάγγελος, Αριστείδης και Κώστας Μοσχιλίδης είσι μνήμην των γονέων των Ηλία και Λίας δραχμές 15.000.

β) ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΥΠΡΕΠΙΣΜΟ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΥ:

Η εταιρία Μοσχιλίδης Χημικά Α.Ε. δραχμές 50.000.

Οι Αλεξάνδρα και Ιωάννης Μοσχιλίδης είσι μνήμην της Φανής Καραδή (μητέρας της Νίκης συζ. Γ. Μοσχολίου) δραχμές 5.000.

Η κυρία Λούλα Αντωνοπούλου, χήρα του στρατηγού Αντωνοπούλου, το γένος Κ. Βέλλιου, και τα παιδιά της είσι μνήμην των αγαπημένων τους μεκρών δραχμές 20.000.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΤΕ ΜΑΣ ΔΕΝ ΕΧΕΤΕ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ

ΣΤΟΥΣ ΓΕΝΝΑΙΟΥΣ ΤΟΥ '80

(Αφιέρωμα)

Οι μορφές των προγόνων σας (χράζουν) «ΙΤΕ ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ» (φωνάζουν), λευτεριά για να έχει η Ελλάδα, Ιταλούς κυνηγάτε αράδα.

Την πατρίδα δοξάστε τώρα, στου αγώνα τηγ άστατη ώρα, με τους Νέωνες θα χτυπηθείτε, «ΝΕΝΙΚΗΚΑΜΕΝ» όμως θα (πείτε!)

Οι τσολιάδες της Ρούμελης (πρώτοι —τους σκληρύναν καγούνα και (χρότοι— στη σκιά των αρχαίων βαδίζουν και στη μάχη τη δόξα κερδίζουν).

Οι φαγτάροι ριχτήκαν, με πίστη, εγαντίον των Λύκων, για νίκη, και με μια φοβερή ταχή, ο στρατός προχωρεί!

Στρατιώτες, λαμπρά παλικάρια, πολεμάρχοι, Ελλήνων βλαστάρια ξεπεράστε με θάρρος τη μπόρα, ξαναδώστε τη νίκη στη χώρα!

Αγ ο Χίτλερ δείχνει σκληράδα στην αθάνατη μάνα Ελλάδα, Διγενήδες θα γίνετε νέοι, μαχητές του σαράγτα γενναίοι.

Στα στεγά οχυρά της Ροδόπης, προσδοκούν οι λαοί της Ευρώπης το στρατό των γαζίδων χτυπήστε την ελπίδα στον κόσμο χαρίστε!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΣΙΑΚΟΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ ΜΑΣ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ

Συνέχεια άπό την σελ. 1 τε με περιμένει πως και τι στα πρώτα καθίσματα. Φανταστείτε. Δε βαριέστε, το λιγότερο κακό είναι το δικό μου, αλλά αν ο κ. Πριάνος...

— Κι εγώ, είπα, παντρεύεται η ανηψιά μου, του αδελφού μου η κόρη και δε μπορώ το Σάββατο.

— Τι να κάνω, είπε ο Πριάνος τότε, θα τα αικυρώσω τα εισιτήρια για τη Δευτέρα το μεσημέρι, αν και παθώσινα ζημιά μεγάλη δηλαδή. Τι να κάνω;

— Λοιπόν τη Δευτέρα στις 9 το πρωί υπογράφουμε. Σύμφωνοι.

— Σύμφωνοι. Αυτά είπαμε και φύγαμε. Την Παρασκευή το μεσημέρι παίρνω το αυτοκίνητο να πάω στο χωριό μέσω Πάτρας, έτσι για περίπτωση. Κάνω μιά στάση με κείνη τη λιακάδα για μπάνιο, όπου ο διάσολος το φέρνει και στην Κινέττα, πέφτω πάνω στη Χατζίσκου τη Συμβολαιογράφο. Ήταν εκεί κι έκανε ηλιοθεραπεία με τα παιδιά της. Στους Αγίους Θεοδώρους θρήκε τὸν Μαλαστότα, και στο Λουτράκι πέτυχα τον Κουρνούπι να φαρένει. Έβαλα τα γέλια.

— Καλά δεν μετακομίζετε; ρώτησα τον Κουρνούπι.

— Ανεβλήθηκε για το επόμενο Σάββατο, αποχώρω! μου λέει εκείνος ο πανεύπιστος άνθρωπος. Τι να πω; Εγώ ήμουγα ο πωλητής του σπιτιού και δεν πάθαινα τίποτα, ούτε κι άφηνα το Σαββατοκύριακο να μην πάω στο χωριό μου για όλη τον κόσμο. Άλλα ο Πριάνος που θα πήγαινε στην Αμερική;

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΑ ΚΑΣΤΕΛΛΙΑ

Στις 15 Φεβρουαρίου 1987

το χωριό μας δέχτηκε την επίσκεψη του νέου Μητροπολίτου Φωκίδας κ.κ. ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ ΖΑΚΟΠΟΥΛΟΥ. Κατά την υποδοχή των Σεβασμιώτατο προσώπων μικρός μαθητής του Δημοτικού Σχολείου Καστελλίων που του προσέφερε ανθοδέσμη και του είπε: «Με τα λίγα αυτά λουλούδια σας καλωσορίζουμε στο χωριό μας Σεβασμιώτατε, προσευχή ό με νοι στο Θεό να σας χαρίζει υγεία και μακροημέρευση προς δόξανταν Αυτού και της Πατρίδας μας Ελλάδας».

Στη συνέχεια και μέσα σε πλήθος πιστών, αφού όλο σχεδόν το χωριό είχε κατακλύσει την εκκλησία, ετέλεσε Αρχιερατική θεία λειτουργία με τη διοίκηση της Επαρχίας Αθηνών από Καστελλίων, Παλαιοχώρι, και Αμφισσας, πρωταψάλτη του Καθηγητή Μουσικής κ. Σταύρου Ευθυμίου και δεύτερο φάλητη τον Σεβασμιώτατο Παπανικολάου, Περιά, δραχμές 2.000

Μερικές δεκαετίες πριν ξεπάσει ο πόλεμος στο Αφγανιστάν, ο ισχυρός εμίρης του Καφίριστάν, που σημαίνει χώρα των Καφίρ (των απίστων), Αδόουραχμάν, επέβαλε τον δίαισιο έξισλαμισμό στους ειδωλολάτρες απίστους κατοίκους της περιοχής αυτής του ιδικού Καυκάσου. Οι Καφίρ, που καυχώνται πως είναι απόγονοι των παλεμιστών του Μ. Αλεξάνδρου, λάτρευαν ως τότε (και μερικοί ως σήμερα) τους Ολύμπιους θεούς, προπάντων τον Δία, τον Απόλλωνα και την Εστία.

Μετά τον έξισλαμισμό τους, ο τόπος ονομάστηκε Νουριστάν, δηλαδή χώρα του φωτός, αφού «φωτίστηκε» με τη μουσουλμανή θρησκεία. Από το 1979, που άρχισε ο πόλεμος, οι Καφίρ αγνιμετωπίζουν γένος κίνδυνο αφανισμού. Τα απρόσιτα χωριά τους χρησιμοποιούνται ως καταφύγια των μουσουλμάνων Αφγανών ανταρτών. Έτσι συχνά αποτέλεσαν στόχο βομβαρδισμού από τους κυβεργητικούς. Πέσσοι άραγε απομένουν σήμερα από τους 3.000 περίπου «άπιστους» που ζούσαν στο Αφγανιστάν, όπου οι τελευταίες ρωσικές αγασταρές αποκάλυψαν έγα πλούσιο ελληνικό παρελθόν;

Μογγόλοι από τον Καύκασο, πρόγονοι του Τζενγκίς Χάν, του Τιμούρ και του Αττίλα άρχισαν από τον Α' ήδη αιώνα π.Χ. τη μετακίνηση και τις επιδρομές τους προς Νότο. Πρώτο θύμα τους στάθηκε στο δρόμο τους το ελληνικό βασίλειο της Βακτριανής, γνωστής αργότερα ως Τουρκεστάν.

Το κράτος αυτό είχε ιδρυσει, μετά το θάγατο του Μ. Αλεξάνδρου και τη διάσπαση της εφήμερης αυτοκρατορίας του, ο Στα

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ

Ο ΕΛΛΗΝΙΒΟΣ του Αφγανιστάν

σάνοφ, διοικητής ως τότε της Ασίας. Αργότερα, στους χρόνους της βασιλείας του Ευθύδημου από τη Μαγγησία, το ελληνιστικό κράτος της Βακτριανής απλώθηκε μέχρι και το Ιγδοκούς (Ιγδικό Καύκασο) προς Αγαθόλας. Ο γιός του Ευθύδημου Δημήτριος δημιουργήσει ελληνογύριδικό βασίλειο, που επεκτάθηκε μέχρι την κοιλάδα του Γάγγη ποταμού, στις Ινδίες. Ο στρατηγός και γαμπρός του Μέγανδρος, αναγορεύτηκε βασιλιάς των Ιγδιών.

Η ΤΑΞΙΔΑ

Ο Μέγανδρος άπλωσε την εξουσία του μέχρι και τα Ιμαλάια. Μυήθηκε στον Βουδισμό, τον εμπλούτισε με ίδιες της ελληνικής φιλοσοφίας και πήρε θέση στην ιδική παράδοση με όνομα Μιλινδα. Στη Βιρμανία μάλιστα λατρεύεται ως άγιος μέχρι σήμερα. Η πόλη Τάξιλα έγινε τότε κέντρο ελληνικής τέχνης, που επέδρασε βαθύτερα στις Ινδίες. Υπό την επίδραση του ελληνισμού, ο αγεικονικός ως τότε Βούδας προσωποποιήθηκε στη γνώριμη μορφή του, στα Τάξιλα μάλιστα κι αλλού υπό έντονη την επίδραση της ελληνικής τέχνης. Είκοσι τρεις Έλληνες βασιλιάδες και δύο βασιλισσες κυβέρνησαν συνόλικά στις Ινδίες, μετά το θάνατο του Μεγανδρού.

Τα ονόματά τους είναι γνωστά, κυρίως, από αρχαία νομίσματα μόνο. Άλλα οι πολεμικές συγκρούσεις με τους Παρθίους, τους Ινδούς και τους Σάκες εξασθένησαν τους Έλληνες. Το βασίλειο του τελευταίου 'Έλληνα βασιλιά στην περιοχή, του Ερμαίου, είχε περιοριστεί στην Κοιλάδα της Καμπούλ, όταν άρχισαν οι επιδρομές των γομάδων. Μερικοί Έλληνες, ίσως και εξελληνισμένοι Ασιάτες, κατέφυγαν τότε σε απράσιτες ορεινές περιοχές των Δ. Ιμαλαΐων (Ιγδοκούς). Απομονωμένοι εκεί διατήρησαν στο διάστημα των 2.000 χρόνων που διέρρευσαν έκτοτε, πολλά στοιχεία της αρχαιοελληνικής τους παράδοσης. Είναι οι φυλές των Καλάς και των Καφίρ.

Και οι δύο φυλές καυχώνται πως κατάγονται από τους παλαιμάχους του Μ. Αλεξάνδρου. Ζουν σε υψόμετρο 3.500 περίπου μέτρων, οι Καλάς στο Πακιστάν και οι Καφίρ στο Αφγανιστάν, σε περιοχή που τα όρια ανάμεσα στις δύο χώρες είναι τόσο συγκεχυμένα, ώστε δεν σημειώνονται καν στο χάρτη.

Ο πόλεμος εμποδίζει την πραγματοποίηση σχετικής επιτόπιας έρευνας στο Αφγανιστάν. Ωστόσο, είναι αρκετά τα στοι-

χεία που γνωρίζουμε από παλαιότερους αλλά σχετικά πρόσφατους χρόνους, ώστε να καταλήξουμε σε συμπέρασμα για την καταγωγή τους. Τραχείς, ορειστικοί πολεμιστές, κατόρθωσαν να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους ως το 1890. Το 1890 είχαν έρθει σε σύγκρουση με τους Αγγλούς και ήταν οι μόνοι ιθαγενείς στην περίοδο της αποικιοκρατίας, που κατόρθωσαν να υπερασπιστούν αποτελεσματικά την ελευθερία τους. Περί το 1888, αγγλική στρατιωτική αποστολή ξεκίνησε, από τις αγγλοχρατούμενες τότε Ινδίες, υπό τον συνταγματάρχη Λόχχαρτ, για να εξερευνήσει τις ορειγές διαβάσεις του Ιγδοκούς, αλλά εξαναγκάστηκε να επιστρέψει στο Τσιτράλ, επειδή αντιμετώπισε κινδύνους.

Δεύτερη ισχυρότερη αποστολή στα 1890 κατόρθωσε για εξερευνήσεις αυτή τη φορά το τόπο, αλλά και πάλι αντιμετωπίζοντας κινδύνους. Τότε συγκεντρώθηκαν από τους Αγγλούς οι πρώτες πληροφορίες για τους Καφίρ και γράφτηκαν και τα πρώτα άρθρα. Από αυτά αντλούμενα τα εέντης ενδιαφέροντα στοιχεία, που αποτελούν σοδαρές ενδείξεις, —αγάρχης και αποδείξεις για την αρχαιοελληνική προέλευση των «Απίστων».

Οι Καφίρ λάτρευαν, ως το 1911 τουλάχιστον, θεό του πολέμου. Η λατρεία του θεού αυτού πρέπει να συντέλεσε αναμφίδολα στη διατήρηση της αγε-

Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΘΕΛΕΙ ΚΑΛΟΠΕΡΑΣΗ

Ο ουταποκριτής μας στα Καστέλλαια μας πληροφορεί:

Στις 31 Ιανουαρίου 1987 το βράδυ, με πρωτοβουλία ορισμένων συγχωριανών μας και μετά από παραχώρηση της αίθουσας του Γεωργίου Αποστολοπούλου από τον αδελφό του Νίκο, συγκεντρώθηκαν οι «Δυκοραχάστοι» της δεύτερης και τρίτης ηλικίας κατά αγδρόγυα. Μετά το φαγοπότι και τα Καστελλιώτικα αγένδοτα ακολούθησε τρικούβερτο γλέντι με χορούς και τραγούδια μέχρι τις πρωινές ώρες. Ήταν ένα ξεκίνημα για μια πιο στενή γνώριμια και ευχόμεθα συγχότερες συγκεντρώσεις αυτής της μορφής.

Επίσης έγιναν δύο ακόμα επιτυχείς χορευτικές συγκεντρώσεις στο Μπαρ του Γεωργίου Β. Χαλατσά στα Καστέλλαια μία των νέων του χωριού στις 20 Φεβρουαρίου 1987 και μία των μεγαλυτέρων στις 21 Φεβρουαρίου.

Στους οργανωτές των συγκεντρώσεων αξίζει έγα μεράλιο εύγε. Ε. Α.

Αν θέλεις η εφημερίδα ΣΟΥΡ να είναι αντεποστολή και ενημερωμένη, γράψε.

Στείλε τα νέα ΣΟΥΡ, τα άρθρα ΣΟΥΡ, τις διεκόπευτες.

Εμείς θα τα δημοσιεύσουμε, εφ' όσον είναι ενυπόγραφα. Ξωρίς συμμετοχή, η κοινωνή είναι άδειη και ανώφελη. Δώσε κι ο ΣΟΥΡ λέγο χρόνο για τον Σύλλογο ΣΟΥΡ.

και οι άνδρες. Οι άνδρες είναι μυώδεις, αθλητικοί και ευρύστεροι με καλοσχηματισμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου, προπάντων τη μύτη. Υπάρχουν και μερικοί ξανθοί και κοκκινομάλληδες, που δεν απαντούν στους μουσουλμάνους.

ΟΙ ΚΑΦΙΡ

Ενώ οι τελευταίοι κάθονται στηλάδη, οι Καφίρ χρησιμοποιούν τετράγωνα χαμηλά καθίσματα και σιδερέγιους τρίποδες, καθαρής αρχαιοελληνικής μορφής. Στις γιορτές και στις επίσημες εμφανίσεις τους κρατούνται με χρηματά και τις αρχές τουλάχιστον του 20ου αιώνα, τελετουργικές ασπίδες και ξίφη. Μέχρι σήμερα επίσης ασκούν την τοξομοτελία με τη λατρεία του Απόλλωνα.

Εντελώς διαφορετικά είναι και τα σπίτια τους. Εγώ δηλαδή τα σε κήματα των γύρω μουσουλμάνων είναι κτισμένα με πλίγυθους, τα σπίτια των Καφίρ είναι γερά και κτισμένα κυρίως με ξύλο. Είναι διώροφα κι είχουν στο φηλότερο πάτωμα χαρακάτι, που μοιάζει πολύ με το μακεδονίτικο. Κατοικούν στο πάνω πάτωμα. Το κάτω το χρησιμοποιούν ως στάβλο ή αποθήκη. Τα δωμάτια είναι στραμμένα προς κεντρική αυλή κι έχουν τρύπα στην οροφή για να δηγαίνει ο καπνός. Τέλος, οι Καφίρ φορούν περιέργο είδος καπέλου, που διέπουμε σε τοιχογραφίες αρχαίων μακεδονικών τάφων.

Δε γ αποτελούν όλα αυτά θετικές ενδείξεις για να καταλήξει καινούριες σε κάποιο συμπέρασμα υπέρ της αρχαιοελληνικής προέλευσης των «Απίστων»;

Η ΑΓΡΑΜΠΕΛΗ

Λέγεται αγράμπελη μυριανθισμένη στον άγριο πλάτανο, που τη θεωρεί και με τον ίσκιο του συχνοδιαβαίνει πάντοτε πάνω της βράδυ κι αυγή.

«— Δέντρο περήφανο, μέσ' στον αγέρα τα φύλλα, οι κλώνοι σου θρασομανούν. Βρίσκεις στενόχωρη τώρα τη σφαίρα; Τ' άστρα, τα σύννεφα δε σε χωρούν;

Τρέχει στη ρίζα σου νεράκι κρύο, θυγατίνες άκοπα την καταχνιά κι εμένα ζήλεψες, σύ το θηρίο, γιατί με πότιζε λίγη δροσιά;

Τι θέλεις, πλάτανε, τι μου γυρεύεις, διώξεις τον ίσκιο σου κ' είμαι μικρή. Τ' άνθη μου επάγωσαν, μη με παιδεύεις, όσ' τον ήλιο μου να τα χαρεί...».

«— Ξανθή μου αγράμπελη, τι με φοθάσαι; Θέλεις να σέρνεσ

Για τον Παρνασσό και τον Ελικώνα, που υπήρχαν από την αρχαιότητα σταυροδρόμι για τους Έλληνες, αλλά και για τους ξένους επισκέπτες ή, και τους έλαβαν οι θρησκείες, δημιουργήθηκαν διάφοροι μύθοι. Οι αρχαίοι θεωρούσαν τον ογκόδεστατο κι επιθητικό Παρνασσό ως κατοικία των Θεών (του Απόλλωνα). Γέ

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΧΑΣΙΑΚΟΥ

αυτό έχτισαν στις πλαγιές του το ξακουστό στην τότε γνωστή ανθρωπότητα Μαντείο των Δελφών. Άλλα και ο Ελικώνας, το ήρεμο κι ελατοσκέπαστο θουνό της Βοιωτίας, έχει τους μύθους του με τις εννιά Μούσες, που το διάλεξαν για κατοικία τους. Από κει προκαλούν με το τραγούδι τους και σαγηνεύουν το Θεό του ήλιου, τον Απόλλωνα, απέναντι στον Παρνασσό.

Όλοι αυτοί οι μύθοι είναι

δημιουργήματα της ανθρώπινης φαντασίας, γιατί ο άνθρωπος ερμηνεύει τα γεγονότα και τα φαινόμενα όπως τα ιριάζουν στην ψυχούνθεσή του.

Για την Γκιώνα όμως, που δεν είχε και τόσο εύκολα περάσματα να την περπατούν ντόπιοι και ξένοι, είναι περιορισμένοι οι μύθοι. Τη θεωρούσαν θουνό της γαλήνης και της μακαριότητας. Ήταν το θουνό, που μόνο η Σελήνη το επισκεπτόταν συχνά και είχε στήσει σ' αυτό το ερωτικό της καταφύγιο.

Η οροσειρά που σχηματίζεται από την ψηλότερη κορφή της, την Πυραμίδα (δυτικά) ως την ανατολικότερη κορφή της, τη Λειρίτσα, είναι τόσο απόρρημνη σ' ολόκληρο το μήκος της βορινής πλευράς, προς την Καλοσκοπή (Κουκουβίστα), ώ-

στε σπάνια φωτίζεται από τον ήλιο και τη σελήνη. Κι επειδή η πλευρά αυτή είναι θορινή και πάντοτε ψυχρή, αναπτύχθηκαν σε μέρη εστους βράχους πυκνοί ελατιάδες, γιατί τους θοήθησε το ψύχος και η υγρασία. Και η δυτική όμως πλευρά της, προς το χωριό Συκιά, που είναι σχεδόν κατακόρυφη και αυτή, δεν φωτίζεται για πολύ, γιατί όταν ο ήλιος βρίσκεται στα δυτικά, κρύψεται πολύ νωρίς πίσω από τα πανύψηλα Βαρδούσια. Γι' αυτό και η πλευρά αυτή της Γκιώνας δέχεται ελάχιστες ώρες το φώς του ήλιου.

Για τους λόγους, λοιπόν, αυτούς οι αρχαίοι Έλληνες ονόμασαν την μεταξύ Κόρακα (Βαρδουσίων) και Παρνασσού οροσειρά «Α σ' έλη ν ο ν». Δεν παρέλειψαν δε να δημιουργήσουν και το σχετικό μύθο, γεγονός που δείχνει, ότι τίποτε το αξιοπερίεργο δεν διέφυγε από την προσοχή τους.

Αργότερα, που πέρασαν από την Ελλάδα διάφορες θεραπεικές φυλές, ονόμασαν την οροσειρά αυτή «Γκιώνα», που είναι αρθριτική τοπονομασία (1).

Ήρωες του μύθου της Γκιώνας είναι ο Ενδυμίων ας, θεός ή ήρωας της αρχαίας Ελλάδας και η Σελήνη, αδελφή ή σύζυγος του Ήλιου. Ο Ενδυμίωνας, αναφέρει η μυθολογία, ήταν ωραιότατος νέος κι ερωτεύτηκε παράφορα τη Σελήνη, που τον επισκεπτόταν σε κάποιο από τα σπήλαια της Γκιώνας, όπου κατοικούσε. Επειδή η Σελήνη ήθελε να τον επισκέπτεται συχνά και με άνεση στο σπήλαιό του, παρακάλεσε το Δία, το πατέρα των Θεών, να τον κάμει να κοιμάται «αιώνια», χωρίς να χάσει ποτέ την ωραιότητά του και τη νεότητά του. Για το λόγο αυτό ο ύπνος του Ενδυμίωνα έγινε παροιμιώδης, ώστε να λέγεται σε καθένα που κοιμάται ωριά: «Ενδυμίωνος ύπνον καθεύδεις». Δηλαδή, «κοιμάσαι τον ύπνο του Ενδυμίωνα». Τούτο το αναφέρει ο Πλάτωνας κι ο Αριστοτέλης.

Άλλη εκδοχή μας λέει, πως ο ωραιότατος Ενδυμίωνας, ενώ βοσκούσε τα κοπάδια του στα θερινά λιβάδια του όρους (2), αποκοιμήθηκε στάνω σ' ένα βράχο και ξαφνικά κατέβηκε η χλωμή ερωτευμένη Σελήνη και τον άρπαξε. Γένησε δε μάζι του πενήντα θυγατέρες.

Ο μύθος αυτός του Ενδυμίωνα και της Σελήνης προκάλεσε το ενδιαφέρον των ζωγράφων κι έδωσε θέμα στις εικαστικές τέχνες, ώστε να υπάρχουν σήμερα θαυμάσια έργα ζωγραφικής.

Επειδή, λοιπόν, η Σελήνη είχε το ερωτικό της καταφύγιο σε κάποιο από τα σπήλαια της Γκιώνας, όπου συναντούσε τον Ενδυμίωνα

Η ΓΚΙΩΝΑ ΚΑΙ Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ (Ασέλινα όρη)

και κοιμόταν μαζί του νύχτες ολόκληρες, ξεχνώντας τον προορισμό της, άφηνε τους άλλους τόπους του θουνού σκοτεινούς (τη βορινή και δυτική πλευρές της Γκιώνας) και γι' αυτό ονομάστηκε το θουνό «Ασέληνο» ή «Ασέληνα 'Ορη».

Η Γκιώνα χαρακτηρίζεται από τους αρχαίους Έλληνες όρους δυ σχ έρ ον (ψυχρό) και π ο λ ι ν (χιονισκόπαστο). Και μέχρι σήμερα παραμένει αυτός ο χαρακτηρισμός, γιατί από τη φύση του τίποτε δεν άλλαξε. Οι κάτοικοι μάλιστα των χωριών, που είναι χτισμένα στη βορινή και δυτική πλευρές της Γκιώνας (Καλοσκοπή, Πανούργια, Στρώμη, Συκιά), λένε το μέρος «ζερέο» δηλαδή αποσκιερό, ψυχρό.

Και είναι πραγματικά ψυχρό κι ανήλιαχτο το τοπίο το χειμώνα, γιατί ο ήλιος ακολουθεί τροχιά που εγγίζει σχεδόν την κορυφογραμμή της οροσειράς της Γκιώνας, όπως φαίνεται από την Καλοσκοπή και είναι επόμενο η βορινή πλευρά να είναι πάντοτε αποσκιασμένη. Την ίδια τροχιά ακολουθεί και η Σελήνη, ώστε να μένει η πλευρά αυτή τελείως σκοτεινή τη νύχτα.

Αν θελήσουμε να συσχετίσουμε τα όσα αναφέρει η μυθολογία για τη Σελήνη και τον Ενδυμίωνα, με τους σημερινούς τόπους της Γκιώνας, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και το εξής ακόμα: Σπήλαια υπάρχουν αρκετά στη Γκιώνα, μικρά και μεγάλα. Τα μικρά οι κάτοικοι τα ονομάζουν «καρκάνια». Αυτά έχουν μικρό άνοιγμα στο πάνω μέρος, ίσα που χωράει να κατεβεί ένας άνθρωπος, διευρύνονται πάνω μέρες σε πάντοτε αποσκιασμένη. Την ίδια τροχιά ακολουθεί και η Σελήνη, ώστε να μένει η πλευρά αυτή τελείως σκοτεινή τη νύχτα.

Αν μελέτη στοιχημάτων και δημοσιογράφος της Ροβέλης Δ. Σταμέλος, μας ξαφνίασε και πάλι με την καινούργια τον ρυθμό, που έρχεται να συμπληρώσει τη συνημειώτικη στοιχημάτων της βιβλίου οργαφία.

Το νέο βιβλίο είναι μια πλούσια στοιχημάτων μελέτη, δηλαδή συγραφέας παρουσιάζει την καινοτομική ζωή, τον καινοτομούντος θεσμούς και τη διοικητική οργάνωση της πειραιώς στα χρόνια της Τονδοκορατίας, το χώρο και τους κατοίκους στις διάφορες εκδηλώσεις τους, τις περιπέτειες και τις δοκιμασίες τους, τη δράση αντιπροσωπευτικών κλεφτών και αρματώλων, την πνευματική και γενικότερα την πολιτιστική δράση στην Αρχαία και τη συμμετοχή της στις διάφορες πανεθνικές επαναστατικές κινητοποιήσεις.

Η μελέτη περιλαμβάνει τα κεφάλαια: Οδοιπορία στην Αρχαία στα χρόνια της τονδοκορατίας, τον Κλέφτες, Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα (Δοκιμασίες και προνύμια). Παιδιά και γενικότερη συγκρότηση. Ατομική ιδιοκτησία, δίκαιο και φορολογία. Ασχολίες των κατοίκων και καινοτομικές τάξεις. Αρματώλοι Κλέφτες. Δοκιμασίες και παλικαριές των κατοίκων μέσα από το «Χρονικό» του Ενδ. Πενταγώντα ή πάλι στην Αρχαία. Βαρνάκοβα